

วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

นายสุรินทร์ สุทธิธรรมदारง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-046-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019004 ๒๕๓๖

Selection of Senators in Thailand

Mr. Surin Suttithumrong

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

1993

ISBN 974-583-046-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

โดย

นายสุรินทร์ สุทธิธรรมदारง

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

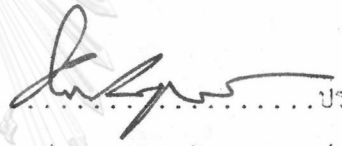
อาจารย์ ดร.เน้นทวัฒน์ บรมานันท์

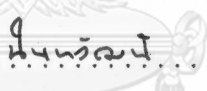

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

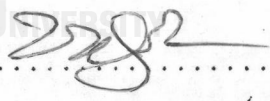
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรเกษม)

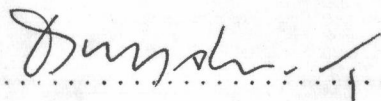
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรสมบูรณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.เน้นทวัฒน์ บรมานันท์)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สงทอง จันทรางศุ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุรินทร์ สุทธิธรรมดำรง วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (Selection of the Senators in Thailand) อ.ที่ปรึกษา ดร.นันทวัฒน์ บรรมานันท์, 146 หน้า ISBN 974-583-046-1

จากการที่สมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรต่างก็มีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดให้สภาทั้งสองทำหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชน แต่ในทางปฏิบัติแล้วปรากฏว่าสภาทั้งสองมีวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพที่แตกต่างกัน กล่าวคือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีมาจากการเลือกตั้ง ส่วนสมาชิกวุฒิสภากลับมีที่มาจากแต่งตั้งซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและหลักความเป็นผู้แทนปวงชน วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมุ่งศึกษาถึงการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของไทยโดยเปรียบเทียบกับวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของไทยว่าควรจะเป็นรูปแบบใด จากการศึกษาพบว่าวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของต่างประเทศส่วนใหญ่แล้วจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งอาจโดยวิธีการเลือกตั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ วิธีการดังกล่าวทำให้ได้ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยอีกด้วย ดังนั้นเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาของไทยทำหน้าที่และมีสถานะเป็น ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง และสามารถทำงานได้อย่างอิสระตามวัตถุประสงค์ของการมีวุฒิสภาดังเช่นนานาประเทศ จึงสมควรจะเปลี่ยนวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของไทยจากการแต่งตั้งมาเป็นวิธีการเลือกตั้ง

ผู้เขียนเห็นว่าการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่เหมาะสมกับประเทศไทยขณะนี้ควร ให้สมาชิกวุฒิสภาได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง และจะทำการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอมา โดยไม่บังคับว่าประชาชนจะต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นพรรคเดียวกัน และจะแบ่งสัดส่วนจำนวนของสมาชิกวุฒิสภาระหว่างพรรคตามคะแนนนิยมที่ได้รับจากประชาชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา ..2535.....

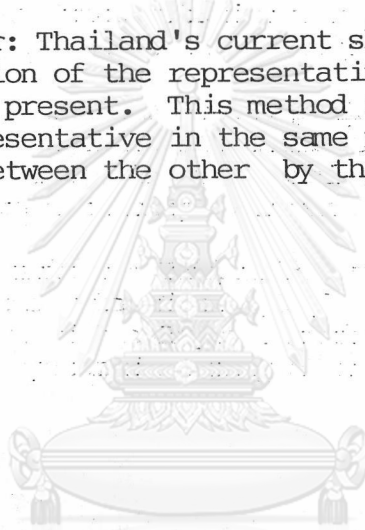
ลายมือชื่อนิติดี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C370625 : MAJOR PUBLIC LAW
KEY WORD: : SENATOR

SURIN SUTTITHUMDUMRONG : SELECTION OF SENATORS IN THAILAND.
THESIS ADVISOR : DR. NUNTAWAT BORAMANAND 146 PP.ISBN 974-583-046-1

The Senator and the Representative. Their duties by legislation and the constitution have been assigned, their duty is to represent the people. In practice, They have different path to becoming a represent of people. that, the representative is come from selection but the senator's position is appointment. This practice does not follow the democratic principle. The purpose of this thesis is to study path to becoming a senator and compared to oversea countries. This studying shows that, the oversea countries usually select their senator's by the selection. that, they have direct or indirect. The above two ways follow a democratic policy whereby the people select a senator. They think, they will have really represent them . The democratic system gives freedom to a senator to make his own decisions as the oversea countries so, should be change from an appointment to the selection.

Opinion's writer: Thailand's current should be direct system and on the same day with selection of the representative with to select from list of people. whom, the party to present. This method not ban people must be select the senator and the representative in the same party and will be devide the member of the senator between the other by the propotional system.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติต.....*ศิริวิทย์ สุวธอ*.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา กรุณา และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่าน ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ ผู้เป็นครูของผู้เขียนโดยแท้จริง ท่านได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จเป็นรูปเล่มมาได้

ขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรสุมบูรณ์ ประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ ที่ได้สละเวลาเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และชี้แนะรวมทั้งทำให้แนวความคิดแก่ผู้เขียน

ขอขอบคุณ คุณเนตรนภา บุญคำ ที่ได้ช่วยค้นคว้าและแปลเอกสารต่างประเทศจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบคุณ คุณวิไลลักษณ์ บุญคำ และ คุณไพฑูรย์ จานงค์วุฒิจรจน์ ที่ช่วยพิมพ์และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จลุส่งด้วยดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีข้อบกพร่องหรือมีสำมบูรณ์ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ และหากมีความดีและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาแล้ว ผู้เขียนขอมอบให้แต่ บิดา มารดา และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอันเป็นที่เคารพรักของผู้เขียน

สุรินทร์ สุทธิธรรมदारง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
กิตติกรรมประกาศ
สารบัญตาราง

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	สมมติฐาน.....	3
	วัตถุประสงค์.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	วิธีวิจัย.....	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2	ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นผู้แทนปวงชน.....	6
	(1) ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้แทนของปวงชน.....	6
	1.1 ทฤษฎีการเลือกตั้ง.....	6
	1.2 ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน.....	8
	(2) มูลเหตุแห่งการมีวุฒิสภา.....	9
	(3) องค์ประกอบของวุฒิสภาโดยทั่วไป.....	17
	3.1 การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา.....	19
	3.1.1 โดยการสืบตระกูล.....	19
	3.1.2 โดยตำแหน่ง.....	19
	3.1.3 โดยการแต่งตั้ง.....	19
	3.1.4 โดยการเลือกตั้งโดยตรง.....	19

สารบัญ(ต่อ)

3.1.5	โดยการ เลือกตั้งโดยอ้อม.....	19
3.1.6	โดยการ เลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากตัวแทนกลุ่มชน	20
3.2	อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาโดยทั่วไป.....	20
3.2.1	อำนาจหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ.....	20
3.2.2	อำนาจหน้าที่ในการควบคุมฝ่ายบริหาร.....	21
3.2.3	อำนาจหน้าที่ในด้านอื่นๆ.....	21
3.3	คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาโดยทั่วไป.....	21
3	การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในต่างประเทศ.....	23
(1)	ประเทศอังกฤษ.....	23
1.1	ความเป็นมา.....	23
1.2	อำนาจหน้าที่.....	26
1.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพและคุณสมบัติ.....	28
(2)	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	30
2.1	ความเป็นมา.....	30
2.2	อำนาจหน้าที่.....	33
2.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพและคุณสมบัติ.....	35
(3)	ประเทศฝรั่งเศส.....	38
3.1	ความเป็นมา.....	38
3.2	อำนาจหน้าที่.....	43
3.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพและคุณสมบัติ.....	46
(4)	ประเทศเบลเยียม.....	48
4.1	ความเป็นมา.....	48
4.2	อำนาจหน้าที่.....	50
4.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพและคุณสมบัติ.....	51
(5)	ประเทศอิตาลี.....	55

สารบัญ(ต่อ)

5.1	ความเป็นมา.....	55
5.2	อำนาจหน้าที่.....	57
5.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพและคุณสมบัติ.....	59
(6)	ประเทศญี่ปุ่น.....	61
6.1	ความเป็นมา.....	61
6.2	อำนาจหน้าที่.....	64
6.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพและคุณสมบัติ.....	66
(7)	สรุปวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในต่างประเทศ.....	67
7.1	ความเป็นมา.....	67
7.2	อำนาจหน้าที่.....	69
7.3	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพ.....	71
7.4	คุณสมบัติ.....	72
4	การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในประเทศไทย.....	74
(1)	ความเป็นมาของระบบรัฐสภาในประเทศไทย.....	74
(2)	ความเป็นมาของวุฒิสภาไทย.....	77
(3)	บทบาทและอำนาจหน้าที่วุฒิสภาไทย.....	93
3.1	อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย.....	93
3.2	อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน..	95
3.3	อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่างๆ....	95
3.4	สรุปอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาไทย.....	97
3.4.1	วุฒิสภาที่มีอำนาจเท่าเทียม หรือใกล้เคียงกับ สภาผู้แทนราษฎร.....	97
3.4.2	วุฒิสภาที่มีอำนาจน้อยกว่าสภาผู้แทนราษฎร...	99
(4)	วิธีการได้มาและคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาไทย.....	100
4.1	วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกภาพ.....	100

สารบัญ(ต่อ)

4.1.1	โดยการเลือกตั้ง.....	100
4.1.2	โดยการแต่งตั้ง.....	100
	ก ประธานองคมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรม ราชโองการ.....	100
	ข นายกรัฐมนตรีเป็นผู้สนองพระบรมราชโอง การ.....	100
4.2	คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา.....	102
4.2.1	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2489.....	102
4.2.2	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2490.....	103
4.2.3	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492.....	103
4.2.4	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2511.....	104
4.2.5	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517.....	104
4.2.6	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521.....	105
4.2.7	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534.....	106
5	ศึกษาวิเคราะห์ถึงบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาไทย.....	107
	(1) วิเคราะห์มูลเหตุแห่งการมีวุฒิสภาไทย.....	108
	1.1 มูลเหตุแห่งการมีวุฒิสภาตามกฎหมาย.....	108
	1.2 มูลเหตุแห่งการมีวุฒิสภาตามความเป็นจริง.....	109
	(2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และวิธีการได้มาซึ่ง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา.....	114
6	สรุปและเสนอแนะ.....	120
	บรรณานุกรม.....	127

สารบัญ(ต่อ)

ภาคผนวก.....	132
ประวัติผู้เขียน.....	146

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-12	หน้า
1 ลำดับรายชื่อของมลรัฐต่างๆที่าสัตยาบัน.....	133
2 สมาชิกพฤตสภา เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2489 จำนวน 80 ท่าน แยกตาม อาชีพ.....	134
3 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2490 จำนวน 100 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	135
4 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2511 จำนวน 120 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	136
5 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2512 ซึ่งแต่งตั้งเพิ่มเติม จำนวน 44 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	137
6 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2514 จำนวน 82 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	138
7 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 จำนวน 100 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	139
8 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 จำนวน 225 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	140
9 สติตสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2526 แยกตามอาชีพ.....	141
10 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2528 จำนวน 243 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	142
11 สติตสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2529 จำนวน 260 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	143
12 สติตสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2530 แยกตามอาชีพ.....	144
13 สติตสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2532 จำนวน 94 ท่าน แยกตามอาชีพ.....	145